

†

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра інформаційних систем

(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

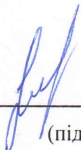
(вид практики)

рівень вищої освіти другий (магістерський)
галузь знань 12 «Інформаційні технології»
спеціальність 122 «Комп'ютерні науки»
освітньо-професійна програма «Комп'ютерні науки»

Завідувач кафедри

інформаційних систем

(назва кафедри)

(підпис)

Бондаренко Д.О.

(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми «Комп'ютерні науки»

підписано КЕП

Мінухін С.В.

(прізвище та ініціали)

Харків

2024

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: д.т.н., проф. Мінухін С.В., к.е.н., доц.
Грабовський Є.М.

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Комп'ютерні науки»
(назва програми)

Програму схвалено на засіданні кафедри інформаційних систем

Протокол засідання кафедри від «27» серпня 2024 року, № 1

Дію робочої програми пролонговано:

на _____ н.р. Завідувач кафедри інформаційних систем
(назва кафедри)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми «Комп'ютерні науки»

(підпис) (прізвище та ініціали)

на _____ н.р. Завідувач кафедри інформаційних систем
(назва кафедри)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми «Комп'ютерні науки»

(підпис) (прізвище та ініціали)

на _____ н.р. Завідувач кафедри інформаційних систем
(назва кафедри)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми «Комп'ютерні науки»

(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Практика є обов'язковим компонентом підготовки фахівців із вищою освітою. Практика здобувачів вищої освіти передбачає безперервність та послідовність її проведення.

Робочу програму переддипломної практики складено відповідно до освітньо-професійної програми «Комп'ютерні науки» другого (магістерського) рівня спеціальності 122 «Комп'ютерні науки».

1. Характеристика, мета, завдання та результати переддипломної практики

1.1. Характеристика переддипломної практики

Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Вид контролю	Семестр	
12	360	звіт	ІІІ	
	З них:			
	практика			самостійна робота
				360

1.2. **Метою** переддипломної практики є поглиблення, закріплення, узагальнення та систематизація теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін, формування загальних і спеціальних компетентностей, отримання практичних навичок самостійної практичної діяльності у сферах застосування комп'ютерних систем.

1.3. Основні завдання та результати переддипломної практики

Основним завданням переддипломної практики є формування загальних та спеціальних компетентностей, які потрібні для набуття та розвитку майбутнього фаху здобувачів вищої освіти. Пройшовши практику, здобувачі освіти мають досягти результати відповідно до освітньо-професійної програми

Результати навчання та компетентності, які формує переддипломна практика, наведені в табл.1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності,
які формує переддипломна практика

Спеціальні компетентності (СК)	Загальні компетентності (ЗК)	Результати навчання (РН)
	ЗК02	РН1
	ЗК02	РН2
	ЗК05	РН3
	ЗК05	РН10.
СК01		
СК08		
	ЗК03	РН15
	ЗК02	РН18
	ЗК03	
СК11		
	ЗК03	РН19
	ЗК07	
СК01		
СК10		

де РН1 Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері комп'ютерних наук і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері комп'ютерних наук та на межі галузей знань.

РН2 Мати спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем комп'ютерних наук, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур.

РН3 Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері комп'ютерних наук до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

РН10. Проектувати архітектурні рішення інформаційних та комп'ютерних систем різного призначення.

РН15 Виявляти потреби потенційних замовників щодо автоматизації обробки інформації.

РН18 Збирати, формалізувати, систематизувати і аналізувати потреби та вимоги до інформаційної або комп'ютерної системи, що розробляється, експлуатується чи супроводжується.

РН19 Аналізувати сучасний стан і світові тенденції розвитку комп'ютерних наук та інформаційних технологій.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК05. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК01. Усвідомлення теоретичних засад комп'ютерних наук.

СК08. Здатність розробляти і реалізовувати проекти зі створення програмного забезпечення, у тому числі в непередбачуваних умовах, за нечітких вимог та необхідності застосовувати нові стратегічні підходи, використовувати програмні інструменти для організації командної роботи над проектом.

СК10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість ІТ-проектів, інформаційних та комп'ютерних систем різного призначення, застосовувати міжнародні стандарти оцінки якості

програмного забезпечення інформаційних та комп'ютерних систем, моделі оцінки зрілості процесів розробки інформаційних та комп'ютерних систем.

СК11. Здатність ініціювати, планувати та реалізовувати процеси розробки інформаційних та комп'ютерних систем та програмного забезпечення, включно з його розробкою, аналізом, тестуванням, системною інтеграцією, впровадженням і супроводом.

2. Зміст та організація проведення переддипломної практики

Переддипломна практика за другим (магістерським) рівнем за освітньо-професійною програмою "Комп'ютерні науки" проводиться в наукових установах, організаціях та підприємствах, що працюють у сфері ІТ-бізнесу.

Переддипломна практика здійснюється у формі створення та просування реальних проєктів, які виконуються здобувачем вищої освіти у межах затвердженої теми магістерської дипломної роботи з урахуванням інтересів і можливостей підрозділів та організацій, в яких вона проходить.

Аналіз інформаційної системи підприємства, збір та оброблення статистичної, економічної та технічної інформації, яка отримується та аналізується в форматі моніторингу відповідних робочих процесів, є підґрунтям для виконання завдань першого та другого розділів магістерської дипломної роботи.

Зміст переддипломної практики визначається її керівником на основі навчального плану підготовки магістрів і відповідним чином має відбиватися в індивідуальному плані проходження практики здобувачем вищої освіти.

Проходження практики здобувачами вищої освіти організовується відповідно до поставлених завдань та на основі тих компетентностей, яких здобувач вищої освіти має отримати у цей період підготовки до написання магістерської роботи згідно з ОПП «Комп'ютерні науки».

3. Вимоги до баз переддипломної практики

Переддипломна практика для здобувачів вищої освіти передбачає наступні вимоги до бази практики:

1. Базами переддипломної практики здобувачів освітнього ступеня «магістр» зі спеціальності 122 «Комп'ютерні науки» можуть бути:

- ІТ-компанії;
- виробничі підприємства державної, комунальної та приватної форми власності;

- державні установи та організації;
- навчальні заклади з наявністю навчальних планів, що відповідають ОПП «Комп'ютерні науки» зі спеціальності «Комп'ютерні науки».

2. База практики має забезпечити належні умови для збору здобувачами інформації для дипломної роботи магістра, не допускати їх використання до зайняття посад та виконання робіт, що не відповідають програмі практики та тематиці магістерської дипломної роботи.

3. База практики повинна надати здобувачам-практикантам можливість користуватися матеріально-технічними засобами та інформаційними ресурсами, необхідними для виконання програми практики.

4. База практики має надати здобувачам можливість збору інформації для дипломної роботи за результатами діяльності підприємства, яка не є комерційною таємницею, на підставі направлення кафедри інформаційних систем.

5. Після закінчення практики керівник практики від бази практики має надати характеристику на кожного здобувача-практиканта, в котрій відобразити рівень виконання завдань програми практики, якість підготовленого ним звіту та виставити оцінку.

4. Індивідуальні завдання з практики

Індивідуальне завдання з переддипломної практики визначається керівником практики від кафедри (та/або підприємства) спільно зі здобувачем вищої освіти, повинно відповідати темі дипломної роботи.

Тематика досліджень має відповідати науковим напрямам роботи кафедри інформаційних систем, а також завданням, які мають практичне і прикладне значення та є актуальними для сфери ІТ-технологій, економіки і науки.

Індивідуальне завдання на переддипломну практику (Додаток А) визначається до початку проведення практики та фіксується у щоденнику проходження практики (Додаток Б).

Під час проходження переддипломної практики здобувач вищої освіти повинен заповнювати щоденник, записуючи види проведених робіт та терміни їх виконання, необхідну для виконання роботи інформацію (інформаційні джерела, склад вихідних даних і т.ін.), зміст проведених заходів та інше.

Після закінчення терміну проходження переддипломної практики здобувач вищої освіти повинен надати результати проходження переддипломної практики у вигляді звіту й здати його на кафедру разом із щоденником з практики у встановлений термін.

Індивідуальне завдання надається здобувачам вищої освіти в рамках

затвердженої теми дипломної роботи з метою набуття здобувачами вищої освіти під час проходження переддипломної практики умінь та навичок самостійного розв'язання виробничих, наукових та організаційних завдань.

Виконання індивідуального завдання активізує діяльність здобувача, розширює його світогляд, підвищує ініціативу, робить проходження переддипломної практики конкретним та цілеспрямованим на підготовку виконання магістерської дипломної роботи.

Зміст індивідуальних завдань здобувачів уточнюється та конкретизується під час проходження переддипломної практики керівником від кафедри і бази практики.

Матеріали, що отримані здобувачем вищої освіти під час виконання індивідуального завдання, в подальшому використовуються для виконання завдань магістерської дипломної роботи, а також для підготовки тез доповіді, статті або для інших цілей за узгодженням з кафедрою інформаційних систем та керівництвом бази практики.

5. Вимоги до звіту переддипломної практики

За підсумками переддипломної практики здобувач вищої освіти подає на кафедру:

- щоденник переддипломної практики здобувача вищої освіти;
- розгорнутий звіт про результати переддипломної практики, який складається з титульного листа, завдання на практику, змісту, вступу, основної частини у встановленій формі; висновків (самостійного оцінювання роботи), переліку використаних джерел, додатків;
- презентацію підготовленої доповіді відповідно до звіту з практики за результатами проходження переддипломної практики.

У тексті звіту під час використання якихось статистичних даних, проведення аналізу, наприклад, процесу вибору інструментального засобу для реалізації поставленого завдання тощо, необхідно посилатися на відповідні джерела інформації (даних) у переліку використаних джерел.

Звіт друкується на одній сторінці аркуша білого паперу формату А4 (210 × 297 мм).

Вимоги до форматування:

гарнітура шрифту – Times New Roman;

кегель – 14;

міжрядковий інтервал – множник 1,3;

поля: верхнє і нижнє – 2 см, ліве – 3 см, праве – 1,5 см;

курсив і підкреслення у тексті не використовувати.

Мова звіту – українська.

Текст звіту має бути логічним за послідовністю виконання індивідуального завдання, відредагованим, з формулюваннями, які не допускають неоднозначності їхнього тлумачення, та з обов'язковими посиланнями на перелік використаних джерел.

Абзацними відступами необхідно виділяти відокремлені за змістом частини тексту, пов'язані між собою загальною логікою викладання.

Щільність тексту звіту, контрастність і чіткість має бути однаковою. Усі цифри, знаки, лінії, літери мають бути чіткими й однаково чорними по всьому звіту.

6. Підбиття підсумків переддипломної практики

Зазвичай, протягом наступного тижня після закінчення терміну проходження переддипломної практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання завдань від бази практики, кафедри та індивідуального завдання на переддипломну практику.

Здобувач вищої освіти звітує комісії, яку призначає завідувач кафедри. До складу комісії повинно входити не менше трьох членів, обов'язково гарант освітньої програми та керівник практики від закладу вищої освіти.

До захисту здобувач вищої освіти подає звіт з практики та щоденник, підписаний керівником від бази практики, з відгуком і оцінкою. За результатами звіту комісія оцінює роботу здобувача вищої освіти. Звіт з практики має відповідати принципам академічної доброчесності. Звіт з практики проходить перевірку на ознаки плагіату.

Оцінка за переддипломну практику вноситься до відомості обліку успішності. Результати проведення практики обговорюються на засіданні кафедри.

7. Критерії оцінювання результатів переддипломної практики

Оцінка результатів проходження та захисту практики проводиться за 100-бальною системою оцінювання результатів навчання, прийнятою в університеті.

Підсумкова кількість балів, отримана здобувачем вищої освіти за результатами проходження практики, враховує:

- відгук керівника від бази практики;
- відгук керівника від кафедри;

- звіт та презентацію здобувача вищої освіти щодо результатів проходження практики під час захисту звіту;

- відповіді на запитання.

Критерії оцінювання результатів навчання подані в табл. 2

Таблиця 2

Критерії оцінювання результатів навчання

Бали	Критерії оцінювання результатів навчання
90-100	Звіт про проходження практики і щоденник практики оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений кафедрою термін; звіт містить елементи новизни, має практичне значення; здобувач оволодів навиками дослідної роботи: збору інформації, аналізу, формулювання висновків, пропозицій; відповідь здобувача вищої освіти на питання членів комісії вичерпна.
82-89	Програма практики повністю виконана, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру; недостатньо використані в процесі аналізу матеріали звітності; мають місце окремі зауваження щодо оформлення звіту, щоденника; здобувач на захисті продемонстрував добрі знання, відповів на запитання членів комісії.
74-81	Мають місце окремі зауваження щодо оформлення звіту та щоденника; є наявними граматичні та стилістичні помилки; мають місце неточності у розрахунках при проведенні аналізу; на захисті здобувач продемонстрував задовільні знання; відповіді на запитання членів комісії неточні або неповні.
64-73	Звіт про проходження практики та щоденник практики оформлені з численними помилками або не в повному обсязі, на захисті здобувач проявив неповне знання досліджуваного об'єкта, не зумів задовільно відповісти на поставлені запитання членів комісії.
60-63	Здобувач допустив суттєві помилки при вирішенні завдань переддипломної практики, неспроможний дати пояснення виконаних розрахунків; звітні документи оформлені з помилками; оцінка керівника з практики та характеристика свідчать про низький рівень володіння знаннями, уміннями та компетентностями.
35-59	Звіт подано керівникові на перевірку з порушенням термінів; виконаний із суттєвими запозиченнями інформаційно-теоретичного матеріалу; оформлення звіту не відповідає вимогам.
1-35	Відсутні звітні документи: звіт, щоденник з практики та характеристика.

8. Рекомендована література

1. Конституція України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
2. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця : наказ № 5 від 26.10.2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-HNEU.pdf>.
3. Положення про організацію практики студентів у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (нова редакція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/Polozhennya-pro-organizatsiyu-praktyku-studentiv.pdf>.
4. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>.
5. Про вищу освіту: № 1556-VII від 01.07.2014 р. Закон України (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1556-18>.
6. Про освіту: № 2145-VIII від 05.09.2017 р. Закон України (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2145-19>.
7. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/standarts/DSTU_GOST7.1-2006.pdf.
8. ДСТУ 3582:2013 Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила. – Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. – 15 с.
9. ДСТУ 8302:2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. – Київ : ДП "УкрНДНЦ", 2016. – 17 с.
10. ДСТУ 3008-15 Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. – Київ : ДП "УкрНДНЦ", 2016. –

31 с.

11. Методологія інформаційних систем та баз даних: теоретичний і практичний підходи: навч. посібник / уклад. Ю. О. Ушенко, М. Л. Ковальчук, М. С. Гавриляк, А. Л. Негрич. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. – 240 с

12. Методичні рекомендації до проходження переддипломної практики для студентів ОПП "Комп'ютерні науки" спеціальності [Електронний ресурс] / укл. С. В. Мінухін, І. О. Ушакова, Д. Ю. Голубничий, О. В. Щербаков; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (207 КБ). - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. - 32 с. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25167>.

Додатки

Додаток А

Шаблон завдання на проходження практики

ЗАВДАННЯ

на проходження переддипломної практики
здобувача 2 року навчання магістра за спеціальності
122 "Комп'ютерні науки"

(ПІБ студента)

1. Завдання: _____

2. Строк подання звіту _____
3. Вхідні дані до завдання: ДСТУ з оброблення інформації, літературні джерела, технічна документація на інформаційну систему <назва об'єкта>, матеріали практики.
4. Перелік графічного матеріалу: _____

Керівник від ЗВО

(підпис)

_____ (посада, ПІБ.)

Студент

(підпис)

_____ (посада, ПІБ.)

Приклад щоденника з переддипломної практики

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А,

тел.: 702-07-17, 702-04-59

www.hneu.edu.ua

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

студента _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Навчально-науковий інститут Інформаційних технологій _____

кафедра _____ Інформаційних систем _____

освітньо-кваліфікаційний рівень _____ магістра _____

Спеціальність (освітня програма) _____ 122 "Комп'ютерні науки" _____

(шифр і назва)

курс _____ 2 _____, група _____

Рис. Б.1. Приклад заповнення першої сторінки щоденника з переддипломної практики

2. Календарний графік проходження практики

№ п/п	Назви робіт	Тижні проходження практики								Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Проходження інструктажу з техніки безпеки	✓								
2	Ознайомлення з об'єктом управління	✓								
3	Визначення основних питань за проблемою	✓	✓							
4	Проведення дослідження за поставленими завданнями			✓	✓	✓				
5	Аналіз результатів за проведеним дослідженням						✓			
6	Апробація результатів дослідження							✓		
7	Оформлення звіту								✓	

Керівники практики:

від закладу вищої освіти

(підпис)

(прізвище та ініціали)

від підприємства, організації, установи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Рис. Б.2. Приклад заповнення четвертої сторінки щоденника з переддипломної практики